

СЯЛЯНСКАЯ

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

Вільня, Вострабрамская 8-1.

(Wilno, ul. Ostrobramska 8-1);

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

НІВА

Зямля Сялянетву бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрумаванага залежыць ад рэдакцыі.

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Першае парламантскае прадстаўніцтва.

28-га лістападу закончыў сваё існаваньне польскі парламент (Сойм і Сэнат), у якім, волю цяжкой долі, прымушаны былі прымаць удзел і прадстаўнікі Беларускага Народу. 5 год таму назад Беларускі Народ праз сваё галасаваньне выдаў мандаты сваім выбранцам на абарону яго інтарэсаў і правоў. Першае беларускае прадстаўніцтва — Беларускі Пасольскі Клюб — складалася ў пачатку з 14 асоб: 11 паслоў і 3 сенатараў, якія прайшлі на наступных вокругах: Сьвянцянскі—2 паслы, Лідзкі—2 п., Наваградзкі—2., Беластоцкі—1 п., Горалзенскі—1 п., Пінскі—1 п., Вельскі (Востраўскі)—1 п. і па дзяржаўнаму сьпіску 1 п.; Сэнатары: 2 прайшлі па Віленскаму і Наваградзкаму ваяводзтву і 1 па дзяржаўнаму сьпіску.

Ужо сам факт выбару першага беларускага парламантскага прадстаўніцтва па сьпіску блёку нацыянальных меншасьцяў прарочыў выбранцам беларускага адраджэнскага руху цяжкое змаганьне ў Сойме за правы і інтарэсы працоўных гушчаў Беларускага Народу. Першыя інтэрпэляцыі паслоў Беларускага Пасольскага Клубу датычылі якраз надужыцьцяў пры выбарах і арыштаў асоб, якія дзейна прычыніліся да агітацыі за ўсім вядомую 16-тку. Гэтыя арышты былі першымі польскімі ластаўкамі, якія прыляцелі ў наш край у нагароду за тое, што Беларусы асьмеліліся аддаць свае галасы за сваіх-жа Беларусаў, а не чужынцаў, як „Вызваленьне“, „ППС“ і інш. Але ня глядзячы на першыя ластаўкі, кожны выбаршчык, які аддаў свой голас за сьпісак блёку нацыянальных меншасьцяў не памыліўся і не шкадуе свайго кроку. Права Беларускага Пасольскага Клубу ёсьць нагародай для выбаршчыкаў за ўсе здзекі і крыўды, якія прыходзілася і прыходзіцца дазвадаць беларускім працоўным масам: сялянам і работнікам пад Польшчаю.

Усю працу, а скараў змаганьне беларускіх паслоў у Сойме можна падзяліць на наступныя часьці: змаганьне з праектамі законаў і бюджэтамі, падаванымі ўрадам, карыстаньне з законадаўчай ініцыятывы, змаганьне са здзекамі і надужыцьцямі адміністрацыі і паліцыі і адносіны да ўраду. Калі ходзе аб гэты апошні пункт, то Беларускі Пасольскі Клюб першае сваё выступленьне зрабіў, асноўваючыся на варунковым даверы да тагочаснага ўраду і нат прыймаў удзел пры выбарах прэзыдэнта, аддаючы свой голас за кандыдата г. зв. лявіцы. Але ўжо ў працягу першых 6-х месяцаў Бел. Пас. Клюб радыкальна змяніў свае адносіны да ўраду і стаў да яго ў вострай апазыцыі, галасуючы проці ўсіх

урадавых праектаў, законаў і выказваючы недавер польскім урадам. Маёвы пераварот не зьманіў тактыкі Клубу, Клюб астаўся ў апазыцыі да ўсіх г. зв. „санапійных“ урадаў і пры выбарах трэцяга прэзыдэнта аддаў белыя картачкі. Гэткая тактыка Беларускага Пасольскага Клубу была падыхавана адносінамі большасьці польскага Сойму (і правай і левай) і польскага ўраду да беларускага пытаньня наагул і настроямі беларускіх працоўных гушчаў, якія з кожным днём што-раз больш гразлі ў галіту і дазвалялі здзекаў і крыўды.

Ужо апазыцыйныя адносіны Беларускага Пасольскага Клубу да ўраду сьведчаць аб тым, як цяжка было беларускаму прадстаўніцтву змагацца з праектамі законаў і бюджэтамі прапанаваных урадам.

Пасколькі польскі ўрад і польскія партыі імкнуліся і імкнуцца спаліянаваць наш край, настолькі ўсе праекты польскіх законаў былі скіраваны проці адраджэньня Беларускага Народу. Замест закону аб зямельнай рэформе, надзяляючым зямлю для мясцовага жыхарства, польскі ўрад надаў закон аб асадніцтве і калёнізацыі. Гэты закон у Сойме падтрымалі ўсе польскія партыі асабліва г. зв. левыя з „Вызваленьня“, ППС і Хлоцкіх партыяў. Толькі беларускія паслы і паслы з іншых клубаў нацыянальных меншасьцяў выступалі востра проці гэтага закону, імкнучыся недапусьціць да паліянацыі нашых зямель асаднікамі. Тое самае было з законам аб грашовых дапамогах асаднікам. Мала таго, што з над носу беларускаму селяніну забралі зямлю і аддалі яе польскаму асадніку, польскі ўрад надаў, а тыя самыя польскія, г. зв., левыя партыі прынялі праект закону аб грашовых дапамогах асаднікам, г. зн., за падаткі з нашага беднага селяніна прадвалі апошнюю падушку ці вопратку, а на т і кароўку, а грошы аддавалі асаднікам на забудаваньне. Беларускія паслы мусілі змагацца і з гэтым законам.

Калі ходзе аб асьвету ў роднай мове, дык тут бачым такое самае змаганьне. Польскі ўрад разам з г. зв., польскаю лявіцаю апрацаваў, г. зв., языковыя ўставы. Бачучы ў гэтых уставах толькі дэманстрацыю польскага ўраду перад Эўропай аб, быццам, спагадных адносінах да нацыянальных меншасьцяў, і адначасна законную падставу да паліянацыі беларускіх дзетак, Беларускі Пасольскі Клюб самым рашучым спосабам пратэставаў проці гэтых уставаў. Гэтыя пратэсты сыпаліся з соймавай трыбуны з вуснаў прамоўцаў і з лавак нацыянальных меншасьцяў, дзе чуны былі крыкі, сьвисты, стуканьне ў дошкі ад крэслаў, сьпеваы і іншыя.

Хоць пасьле такіх соймавых авантур маршалак Сойму выключалі беларускіх паслоў з паседжаньняў і канфіскавалі пасольскія дыеты, аднак гэта не пашкодзіла беларускім паслом вытрываць да канца з гонарам на фронце змаганьня з праектамі законаў шкодных для Беларускага Народу.

Такое самае змаганьне было і пры разважаньні бюджэтаў. Калі Беларускі Народ аплачвае падаткі, дык мае права з дзяржаўнага бюджэту атрымаць адпаведныя прапарцыянальныя сумы на свае патрэбы. Аднак мусім тут падкрэсьліць, што праз усе 5 гадоў, нягледзячы на дамаганьні Беларускага Пасольскага Клубу, польскім Соймам не была прынята ніводная пазыцыя на карысьць Беларускага Народу, бюджэты былі выключна для Палякоў і на польскія паліянацыйныя і іншыя мэты.

Так праходзіла змаганьне беларускіх паслоў з праектамі законаў і бюджэтаў падаваных урадам у Сойм. Калі ходзе аб заканадаўчую ініцыятыву, дык у гэтай галіне Беларускі Пасольскі Клюб выявіў нявычайна шмат энэргіі, дбаласьці і змаганьня. Беларускі Пасольскі Клюб падаў 42 прапозыцыі, дамагаючыся радыкальных зьменаў існуючых адносінаў і законаў, дамагаючыся скасаваньня асадніцтва і надзелу мясцовага сялянства зямлёю, зьмяншэньня падаткаў, выдачы дапамог на адбудову знішчаных вайной гаспадарак, крэдытаў для сялянства, школы ў роднай мове, дэмакратычных самаўрадаў, спыненьня арыштаў і катаваньня арыштаваных, амнэстыі для палітычных вязняў і інш. У змаганьні са здзекамі і надужыцьцямі адміністрацыі і паліцыі Беларускі Пасольскі Клюб падаў 335 інтэрпэляцыяў, з якіх больш як на 100 не атрымана ніякага адказу. Інтэрпэляцыі датычылі ўсялякага роду нацыянальнага ўціску Беларусаў на палітычнай, гаспадарчай і культурна-просьветнай ніве.

З вышэй зьмешчанага бачым, як цяжкі быў шлях працы першага беларускага прадстаўніцтва ў Сойме, якое ў часе трываньня Сойму, дзякуючы адносінам польскае ўлады, зьменшылася да 8 асоб. Праўда, яшчэ больш цяжкі быў той шлях, якім прымушаны ісьці беларускія працоўныя масы пад Польшчаю! Аднак трэба ведаць, што толькі такім шляхам, шляхам змаганьня можа дайсці да палепшаньня сваёй долі. Дык у мэтах гэтага змаганьня пры новых выбарах у Сойм, якія адбудуцца 4-га сакавіка 1928 году Беларускі Народ, як працоўныя гушчы вёскі і места, павінен выявіць поўную сваю сьпеласьць і выбраць у Сойм і Сэнат сваіх найздальнейшых барацьбітоў.

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізацыі—сіла!

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

XIV.

Кожны раз, калі нам у мэтах інфармацыі, чаго вымагае газетная справа, прыходзіцца пісаць аб жыцці Савецкае Дзяржавы, дзе пацуюць бальшавікі, дык мусім задумацца... Мусім задумацца дзеля таго, што хочучы быць безстароннімі, трымаючы да Саветаў поўны незтралітэт, пры ўсім сваім аб'ектывізме можна быць зусім мала спатыкаецца такога, што-б гаварыла аб тым, каб поўнасьцю апраўдаць бальшавікоў у тым, што яны зьяўляюцца — работніцка-сялянскаю ўладаю.

Каб даказаць нашу безстароннасьць, на гэты раз падаем для нашых чытачоў агляд па дадзеным № 1 „Права Працы“, газеты, якую прынамсі нельга западозрыць у варожасьці да Саветаў і іх улады.

Справа ў тым, што Сталін, генэральны сакрэтэр (а не старшыня савецкага ўраду, як падала газ. „Права Працы“) камуністычнае партыі, у часе святкаваньня 10 годкаў існаваньня савецкай улады, даў цікаваю інфармацыю прадстаўніком чужаземных дэлегацыяў па трынаццаці запытаньнях.

„На пытаньне: чаму СССР не належыць да Лігі Нацыяў — Сталін адказаў: — Ліга Нацыяў — толькі шырма за якую спрытна хаваецца самаволя імперыялістычнай буржуазіі (вялікіх дзяржаваў); дык ясна, што дзяржава прадоўжных ня можа належаць да гэтай установы“.

На запытаньне, чаму у СССР няма вольнасьці прэсы, Сталін адказаў, — што вольнасьць для ўрадавае прэсы ёсьць, а іншая прэса (газеты і іншае друкаванае слова) пралетарыяту не патрэбна.

Магчымасьці аб'яднаньня II сацыялістычнага і III бальшавіцкага інтэрнацыяналу, (II інтэрнацыянал, саюз усіх сацыялістаў, а III — саюз усіх бальшавікоў), Сталін станова ча запярэчыў з прычыны таго, што сацыялісты падтрымваюць капіталістычны лад.

Адносна сусьветнага камуністычнага перавароту — на жаль — Сталін нічога рашучага не сказаў. Адзначыў і толькі, што пасобныя паўстаньні будучы і параўняў гэтыя паўстаньні — ці-ж ня цікава — з марксізм прылівам і адлівам і толькі. Значна-то прыбудзе „рэвалюцыйнае“ вадзі да берагоў, то ізноў убудзе.

Сьвярдзіўшы, з цыфрамі ў руках, незначны лік апазыцыянераў (праціўнікаў проці яго палітыкі) у камуністычнай партыі, Сталін з забойчай іроніяй адкінуў усё тое, што прыпісвае апазыцыю сталінаўскаму цэнтру. З яго іранічна-забойчага запярэчваньня мы дазналіся, што праціўнікі сталінаўскай палітыкі (прыцелі Троцкага, якога ўжо як ведама выгналі з камуністычнае партыі), вінавацяць сталінцаў у тым, што быццам яны прадалі ўсіх работнікаў контр-рэвалюцыі. (У гэтым самым сталінцы вінавацяць трацкістаў — дзе праўда? толькі ім ведама!).

На пытаньне францускага дэлегата ў справе барацьбы за нафты рынак, Сталін адказаў, што ніякае барацьбы няма, што Саветы толькі бароняць свой нафты рынак, а дзеля гэтага проста прадаюць нафту па ніжэйшай цане, ад цэнаў капіталістычных прамыслоўцаў.

„Гэтым самым, мы ня толькі баронім нафты рынак ад капіталістаў, але-ж аблягчаем жыццё шырокім масам незаможных набыўцаў нафты“, — кажа Сталін.

У справе ажыццяўленьня сацыялізацыі сялянскіх гаспадаркаў, (што зьяўляецца цікавым і для нашага сялянства — паводле „Права Працы“), Сталін адзначыў, што яны маюць намер і плян паступова калектывізаваць (аб'яднаць у камуны) усё сялянства спосабамі гаспадарчымі, фінансавымі і культурнымі. Шляхам арганізаваньня сялянскіх гаспадарак у коопэратывы, сялянскую бяднату ў таварыствы і г. д.

На запытаньне, чаму дагэтуль Саветы не скасавалі грошай, як гэта прыдбаць сацыялістычны лад, Сталін адказаў, што да скасаваньня грошай няўхільна дойдзе, але-ж да гэтага яшчэ далёка.

Адказваючы на запытаньне ў справе розьніцы цэнаў на тавары фабрычнай прамысловасьці і цэнаў на прадукты сельскай гаспадаркі, — не на карысьць апошняй, — Сталін прызнаў, што прамысловыя тавары прадаюцца прадуктуючай хлеб вёсцы — значна даражэй, чым гэта можна было рабіць у іншых варунках (даражэй, як да вайны, дык як заграніцай).

На запытаньне, чаму савецкая ўлада не скасуе гарэлачнай манополіі, цераз пасярэдніцтва якое, як і да вайны атручваецца народ, — Сталін адказаў, што — калі-б — „нашы таварышы на Захадзе таксама як і мы, узялі-б у свае рукі ўладу ў сваіх краях, тады нам не прышлося-б выключна сваімі слабымі фінансавымі сіламі адбудоваць свой зруйнаваны край. Яны-б прышлі нам з дапамогаю. Але — бяз гэтага — мы ня можам зрачыся, на жаль, таго паўмільярда рублёў, што дае нашаму дахад-

ваму бюджэту манополіі. Што апошняе ўсё адна істнае, атручваючы народ, вінаваты часткова ўсе нашы Заходнія таварышы“.

Як відаць, дык тут нічога ня відна, што-б гаварыла аб вялікім дарабавце ў дзяржаве бальшавікоў. Мы дазналіся, што там у самай партыі вялікія неладзі, што спаваецца народ гарэлкаю, што тавары фабрычныя даражэйшыя як да вайны былі і г. д.

Гэтым днямі як пішучы замежныя газеты адбыўся ўсесаюзны з'езд бальшавікоў. На гэтым зьездзе Сталін сказаў, што вайна між Саветамі і буржуазнымі дзяржавамі няўхільна, толькі трэба адцягнуць час, калі падыхдзе спрыяючае палажэньне.

На тым-жа зьездзе старшыня савецкага ўраду Ржакі адзначыў, што Троцкага выкінулі з партыі акачальна і што пытаньне аб Троцкім вычарпана, знача — аб Троцкім ужо няма чаго гаварыць.

Цэнтральнай кропкай зьезду было пытаньне аб апазыцыі. Выступаўшы з прамовамі прыхільнікі дасюляшнія палітыкі пагражалі апазыцыянерам выключэньнем з партыі, калі яны ня спыняць сваёй разбурочай працы, а апазыцыянеры, у сваю чаргу, выказвалі памылкі ўрадавае большасьці, прычым Ракоўскі адзначыў, што Савецкі Саюз, цяпер як ніколі, знаходзіцца ў вельмі цяжкім палажэньні. Трэба зьвяртаць болей увагі на самых сябе і не спадзявацца на рэвалюцыйны рух у другіх дзяржавах.

Справа з апазыцыяй закончылася тым, што свае жаданьні апазыцыянеры будучы праводзіць унутры партыйным змаганьнем не выносячы барацьбы на вуліцу і ў народныя масы.

На заканчэньне зьезду прыняў рэзалюцыі, якімі сьцьвердзіў, што ровен сялянскай гаспадаркі вельмі нізкі, што гаспадарчы апарат неаладжаны і выказаў „баявое“ пажаданьне на правы. Вось гэтак у Савецкай дзяржаве!..

Калі-ж гаварыць нагул аб сусьветных падзеях, дык варта ўспамінуць, і толькі ўспамінуць, сучасную сясю Лігі Нацыяў у Жэневе. Гэтым днямі там неяк вырашаны польска-літоўскія спрэчкі. Гэта — як адзначаюць газеты — зьяўляецца самым галоўным пытаньнем, якія стаяць на парадку дня сясі Лігі Нацыяў. Але-ж як і трэба было чакаць, дык з вялікае хмары пашоў зусім мацэ дождж. На дамагаць Польшчы аб устанавленьні добрых адносін паміж Польшчай і Літвой — Літва таксама высказалася, што і яе жаданьнем зьяўляецца — наладзіць нармальныя адносіны з Польшчай. А дзеля гэтага Ліга Нацыяў запрапанавала Польшчы і Літве распачаць гутаркі аб упарадкаваньні сваіх адносін. Пры гэтым Польшча дала забавязаньне, што ня будзе пасягаць на незалежнасьць і цэласць літоўскае рэспублікі. Што датычыць літоўскіх жалабаў на ўціскі і зьдзекі польскім урадам над Літоўцамі польскімі грамадзянамі, дык Ліга Нацыяў вызначыла адмысловую камісію, якая зьбярэ ўсе матэрыялы, устанавіць факты і на наступнай сясі Лігі Нацыяў, дасць справаздачу.

Зыркi.

НАВІНЫ.

Беларускі Народны Тэатр, Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры выступае з прадстаўленьнямі: — Будлаў — 13, 14 і 15 г. сьнежня, Даўгінава — 17 і 18 г. сьнежня, Куранец — 20, 21 і 22 г. сьнежня. З Куранца мае выехаць у Вялейку — павятовую.

Польскія газеты зьямысьцілі зметку аб тым, што пашлі ў далейшы рух справы, якія паўсталі проці пасобных паслоў і з прычыны іх няглыкальнасьці да заканчэньня пасольскага паўнамоцтва былі часова спынены. У сувязі з гэтым, судовая справа пагражае нешта аж 60 быўшым паслом. Сярод якіх значацца і нашыя беларускія паслы. Наагул абвінавачаньня датыкаюць у значнай колькасьці паслоў нацыянальных меншасьцяў.

♦♦ Польскія газеты пішучы, што газета „Права Працы“ № 2, па загаду камісара ўраду — канфіскавана. Рэдактар цягнецца да судовай адказнасьці.

♦♦ Рэдактар літоўскай газеты „Келіас“, 74 летні Ю. Новік, асуджаны віленскім акружным судом за „праступкі“ ў рэдагаванай ім газэце, на 300 зл. штрафу, а калі ня зможа заплаціць, дык павінен будзе адсядзець 2 месяцы арышту.

♦ У Вільню прыехаў і прыймае ўдзел у прадстаўленьнях польскіх тэатраў варшаўскі артыст С. Ярач. Віленскія газеты вельмі хваляць гэтага Ярача, як артыста, але-ж гэта для нас не цікава... Пікава для нас тое, што пры гэтым дазналі мы, што, з 200 тысячаў віленскага жыхарства, 6 тысяч год-у-год выезджае да Варшавы толькі дзеля таго, каб пабыць у варшаўскіх тэатрах не здавалючыся віленскімі. Мо' хто скажа, што гэта звычайная рэч? Дык мы адкажам, што гэта — адзнака вар'яцтва з сытасьці.

♦♦ Начальнік віленскага гарнізону выдаў загад па падпарадкаваным яму вайсковым аддзелам аб сьвяточных водпусках (урляпах) для салдатаў. Салдаты будучы адпускацца ў пэрыядзе ад 20 сьнежня г. г., да 6 студзеня наст. г., 2 калейкамі, па 8 дзён. Кошты падарожы павінен аплачваць сам салдат.

♦♦ Адказ на чарговыя ляянкi „Права Працы“, даём у кутку сьмеху і сатыры. Пры гэтым зьяўляем, што і далей будзем рабіць тое самае.

♦♦ Згодна статыстычных дадзеных за мінулы тыдзень у Вільні прыбыло 106 безработных.

Беларускі Цэнтральны Аб'яднаны Выбарны Камітэт.

Цэнтральны Выбарны Камітэт у Вільні месціцца пры

Вострабрамскай вул. у доме № 8 кв. 1.

Камітэт адчынены што-дзень, апрача сьвят, ад 9-й да 3-цяй гадзіны.

Па ініцыятыве Цэнтральнага Камітэту ў хуткім часе маюць быць арганізаваны Акружныя Выбарныя Камітэты.

З жыцця Польшчы.

Да польска-літоўскіх спрэчак.

У замежныя газеты пранікла вестка; што марш. Пілсудскі паехаў у Жэневу з нейкім сэнацыянным (неспадзявана-дзіўным) намерам. Карэспандэнт францускай газеты „Матэн“ падае вестку, што Пілсудскі імкнецца да таго, каб аб'ядняць абедзьве дзяржавы (Польшчу і Літву).

Другая газета „Эўр“ паведамляе з аўтарытэтных крыніцаў, што польскі ўрад хацеў ужо распачаць мабілізацыю, але-ж францускі пасол у Варшаве Ларош утрымаў марш. Пілсудскага ад гэтага. Францускі пасол даказаў марш. Пілсудскаму, што мабілізацыйны крок палажыў-бы на яго надта вялікую адказнасьць і меў-бы трагічныя рэзультаты для Польшчы.

Паехалі здабываць незалежнасьць.

Польшча лічыцца незалежнаю дзяржаваю... Гэта нічога, што ў Польскім Банку гаспадаруе кантроль ад амэрыканскіх банкіроў!..

Але-ж паміма гэтага гаспадара над Польшчай ёсьць яшчэ і іншы, які гаспадаруе над табачнай манополіяй. Права ўсіх табачных апэрацыяў, тэорытычна належыць да ўраду, але-ж фактычна табачная манополія знаходзіцца пад кантрольнаю ўладаю міланскіх (Італія) банкаў. Польшча аддала табачную манополію італьянскім банкам пад залог за пазыку грошай. Цяпер, калі таксама цераз пасярэдніцтва грашовыя пазыкі Польшча папала пад кантроль амэрыканскіх банкіроў, дык яна рашыла здабыць незалежнасьць сабе ад Італіянцаў.

Польская дэлегацыя выехала ў Італію, у мэтах перагавораў аб ліквідацыі пазыкі.

„Земянство“ працуе.

8 сьнежня ў Львове адбыўся зьезд 400 чалавек „земянства“ (абшарнікаў) Галіччын. Зьезд пастанавіў аб'яднацца ўсім абшарнікам, каб здабыць на выбарах у Сейм і Сэнат найбольшую колькасьць мандатаў. Аратары-дакладчыкі заклікалі да супрацоўніцтва з цяперашнім польскім урадам.

Рука руку мые...

Яшчэ адзін „гонар“.

Камэндант паліцыі места Варшавы выдаў для сваіх падуладных „ганаровае“ распараджэньне:

Усе паліцэйскія служачыя павінны аддаваць чэсьць вэтэранам (старым ваяком) 1863 году.

Катастрофа на чыгунцы.

19 сьнежня а 20 гадзіне варшаўскі кур'ерскі цягнік каля Жырардава наехаў на аўтабус. Атабус паломаны ў шчэпкі, 2 чалавекі забіты, 16 ранены, з іх 13 цяжка.

Крызіс у лодзінскай прамысловасьці.

„Экспрэс Поранны“ падае весткі, што лодзінская прамысловасьць перажывае крызіс (пералом хваробы). Прычынай гэтага пералому зьяўляецца быццам тое, што лодзінскія фабрыкі нарабілі гэтак многа тавараў, што іх нельга распрадаць. Як-бы яно там ня было, характэрна тое, што найвялікшая мануфактурная ткацкая фабрыка на якой працуе 8 тысяч работнікаў дайшла да таго, што будзе працаваць толькі 3 дні на тыдзень. Другія фабрыкі таксама, магчыма што пройдуць на такую самую сыстэму працы.

Віленшчына ў польска-літоўскім канфлікце.

Увагу дыпламатаў і палітычных дзеячоў усяго сьвету заняў цяпер так званы польска-літоўскі канфлікт, каторы мае вырашыць Ліга Нацыяў. Асяродкам гэтага канфлікту ёсьць места Вільня і віленскі абшар, карацей кажучы, Віленшчына.

Як вырашыцца спор паміж Літвой і Польшчай за Віленшчыну ў Лізе Нацыяў, скажам другі раз, а цяпер напомним у кароткім нарысе тыя этапы, праз каторыя прайшла справа Віленшчыны на міжнародным дыпламатычным форуме ад пачатку ўсясьветнае вайны да цяперашняга польска-літоўскага канфлікту. Трэба зазначыць, што справа Віленшчыны цікавіць і нас, Беларусаў, бо з ёю, асабліва-ж з мастам Вільняю, звязана мінулае Літоўскага княства выраспага і трымаўшага на беларускай культуры.

Яшчэ за царскіх часоў калі некаторыя грамадзкія літоўскія дзеячы лятупелі аб аўтаноміі Літвы яны заўсёды мелі на думцы Вільню, як стаяліцу краю, прыймаючаю новую палітычную форму. У часе нямецкае акупацыі гэта думка быццам здзейснілася, бо Нямецкая ўва ўсіх праектах стварэньня Літвы пад яе пратэктаратам Вільню лічыла цэнтрам будучае літоўскае дзяржавы.

З другога боку, ўваскросшая Польшча не хацела траціць сувязі з Віленшчынаю. Апіраючыся на факт малалічэбнасьці літоўскага жыхарства ў Вільні, на перавагу польскае культуры, на гістарычныя традыцыі апошніх стагодзьдзяў Палякі лічыць, што Вільня павінна быць так ці іначай звязана з Польшчай.

У 1918 г. нямецкая акупацыя пакінула Вільню. Яе занялі бальшавікі і абвясцілі літоўскую радавую рэспубліку, але ня доўга яна існавала бо ў красавіку 1919 г. Вільню занялі Палякі. Пачалася расейска-польская вайна.

1920 году 12 чэрвеня Літва і Савецкая Расея заключылі дагавор, па катораму Вільня і Віленшчына прызнаваліся ўласнасьцю Літвы, фактычна-ж там панавалі бальшавікі. Калі бальшавікі пад націскам польскіх войск пакінулі Вільню, яе занялі Літвіны. Сталіца Літвы фармальна была перанесена з Коўны ў Вільню. У гэты час пачаліся сутычкі між Палякамі і Літоўцамі ў раёне Сувалак. Польшча звярнулася ў Лігу Нацыяў, каторая зрабіла інтэрвенцыю і 20 верасьня правяла так званую Керзнаўскую лінію, як дэмаркацыйную лінію паміж Польшчай і Літвой. 7 кастрычніка 1920 г. Польшча і Літва заключылі сувальскую ўмову, пры чым Вільня асталася ў межах Літвы. Але ўжо 7 кастрычніка польскі генэрал Жэлігоўскі заняў Вільню і Віленшчыну. Гэтая апэрацыя была праведзена Жэлігоўскім пад пазорам паўстаньня мыйсцовага жыхарства.

Вось і пачаўся польска-літоўскі канфлікт. Рада Лігі Нацыяў склалі Польшчу і Літву да перагавораў, але яны нічога не далі. Тагды прадстаўнік Бэльгіі Гіманс апрацаваў

праект, згодна якога і Літва і Польшча захоўвалі сваю самастойнасьць і Вільня з Віленшчынаю павінны былі адыйсьці да Літвы. У межах Літвы Вільня і Віленшчына стварылі аўтаномны кантон (акруга). Гэты кантон атрымліваў самакіраваньне, мог пасылаць сваіх дэпутатаў у літоўскі Сойм. Адначасна праект Гіманса прадугледжываў рад канвэнцыяў паміж Літвой і Польшчай, каторыя павінны былі аб'яднаць гэтыя дзяржавы.

Праект Гіманса быў рэкамандаваны Радаю Лігі Нацыяў абедзьвём дзяржавам, але здзейсьнены ён ня быў.

Польшча ўвесь час лічыла, што ня могуць быць здзейсьнены ніякія праекты бяз допыту жыхарства Віленшчыны. Такім допытам польскі ўрад лічыў выбары ў віленскі Сойм у студзені 1922 г. Але ў гэтых выбарах ня прымалі ўдзелу літвіны. У канчатку віленскі Сойм прыняў рэзалюцыю, згодна якой Віленшчына абвешчалася непадзельнаю часткаю польскае рэспублікі без усякіх умоваў і абмежаваньняў. Ня гледзячы на працівы некаторых польскіх колаў і ўказаньні Англіі, Францыі і Італіі — Польшча здзейсніла гэтую рэзалюцыю ў красавіку 1922 году.

У 1923 годзе, дзякуючы паўстаньню ў Мэ-мелі (Клайпэдае), Літва атрымала ўладу ў гэтым порце, хоць ён, па Версальскаму трактату, знаходзіўся пад часовым кіраўніцтвам саюзнікаў г. з. Англіі, Францыі і Італіі. Палітыкі Антанты (Англіі, Францыі і Італіі) палічылі, што далучэньня Мэ-меля да Літвы ёсьць кампэнсацыя за Вільню і 15 травеня 1923 году рада паслоў зацьвердзіла Вільню за Польшчай.

Літва-ж ня прызнала пастановы паслоў, лічачы што Польшча няпраўна ўладае Вільняю, дзеля гэтага Літва знаходзіцца ў стане канфлікту з Польшчай. І да таго часу, покі віленскае пытаньне ня будзе вырашана, Літва ня лічыць магчымым ня толькі падтрымліваць дыпламатычныя зносіны з Польшчай, але і чугуначныя, паштовыя, тарговыя і др. зносіны. Гэтакі стан цягнецца і да гэтага часу, прыняўшы аднак-жа ў канцы лістапада 1927 г. форму вострага „польска-літоўскага канфлікту“.

У канцы гэтага нарысу трэба зазначыць што польска-літоўскі канфлікт завастрыўся пасля таго, як у Вільні 24—25 лістапада г. г. адбылася нарада адпаведных польскіх палітычных дзеячоў на чале з Пілсудзікім. Да чаго ён дойдзе — пакажа недалёкая будучыня.

СЯЛЯНЕ! Прысылайце падпіску, падахвочвайце другіх прысылаць грошы і памырайце „Сялянскую Ніву!“

Жыды і іашыя меншасці у Польшчы.

(Гутаркаў Украінца з паслом І. І. Грынбаўмам „Діло“ № 270).

[Варшава, 27 лістапада 1927 г.]

Жыдоўска-польская ўгода з 1924 г. потым забойства былога старшыні Дырэктарыі Сымона Пятлюры і працэс Шварцбарда выклікалі паміж украінскага грамадзянства ў Польшчы аднолькавы гучны пратэст і давалі да такіх настрояў, якія не маглі варажыць добра украінска-жыдоўскаму суужыццю ў будучыне. Але факт астаўся фактам: украінскі і жыдоўскі народы далей жывуць на адной тэрыторыі, умовы жыцця абодвух народаў у большасці падобны, а магучнае жыццё кожны раз высювае такія актуальныя пытаньні дня, вырашэньне якіх у атмасфэры двухстаронняе варажасці ня можа ісьці па лініі прыводных інтарэсаў абодвух народаў. Цяперашні прадвыбарчы час гэтую справу ізноў паставіў рубам. Але настроі абурэньня яшчэ ня мінуліся: яны і не маглі мінуцца, бо з жыдоўскага боку мы не дасталі доказаў аздаруленьня. Аднак-жа былі адзнакі, што і сярод паважных колаў жыдоўскага грамадзянства нарастае крытычны аб'ектыўзм, а малее сьляпы фанатызм і жыццёвая праўда, што наказвае на факт засяленьня украінскае этнаграфічнае тэрыторыі сотнямі тысяч Жыдоў, пачынае дае-ня-дзе, з другога боку, знаходзіць зраўменьне. Для зьясьненьня, насколькі праўдзівымі былі нашы дапушчэньні, звярнуліся мы з жменькаю запытаньняў да пасла І. І. Грынбаўма, як да аўтарытэтнага прадстаўніка тае паважнае групы жыдоўства ў Польшчы, якая выставіла жадавы ісьці супольны з Украінцамі выбарным фронтам.

— У папярэднім камунікаце аб перагаворах у справе г. зв. блёку нацыянальных меншасцяў успаміналася аб труднасьнях, якія павінны быць яшчэ адхіляны. Які характар гэтых труднасьцяў? — пытаецца карэспандэнт „Діло“.

— Труднасьці, аб якіх была мова ў папярэднім камунікаце, маюць перадусім тэхнічны характар. Рэч ішла аб узгаднёвны паглядаў на падзел мандатаў у роўных акругах. Вачавідна, што гэта труднасьці прынцыповае натуры. Вось, напр., дагэтуль ня высьвэна становішча галіцыйскіх сяністых, у выніку чаго справа Усх. Галіччыны ў выбарах ня можа быць аканчальна вырашана.

— Выбачайце пане пасол, але мне здаецца, што насколькі ў паноў пытаньні тэхнічнае натуры маюць дужа важнае значэньне, пастолькі Украінцы жадалі-б перадусім высьвэньне пытаньні, так сказаць, чыста маральнага характару. Стоячы на ўсеўкраінскім становішчы мы вельмі адчулі тва закіды, якія яшчэ так нядаўна былі кінуты на міжнародным грунце з жыдоўскага боку па адраса ўсяго украінства і ўсяго вызваленага ўкраінскага руху. Каратка кажучы: працэс Шварцбарда...

ЯКУБ КОЛАС.

23)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

Раз пад вечар між жытамі
Ганна з поля йшла адна;
З каласкамі, як з братамі,
Забаўлялася яна.
Жоўтацвэцень красаванья
Аздабляла каласкі;
Ім казалі аб каханьні
Нітак срэбраных жмуткі.
Варажыла тут дзяўчынка
На калосьях аржаных,
Сасмаргнуўшы з іх пшчацінку,
А пытала так у іх:
„Калі ён мяне кахае,—
Зацьвіце мой каласок“.
У касу яго хавае.

Пазірае—

І—о, радасьць: зацьвітае
Новы срэбраны пучок!
Так ідзе адна, гадае,
Аж зірнула—дух унік:
На парэсьцігі ёй з гаю
Шуць пануры Дамянікі!
Сэрца ёй так і апала.
Азірнулася—ціш, глуш,
І Гануся задрыжала:
Што замьсьліў гэты вузь?
Недарма-ж ён сяроц поля
Выкрадаўся цемаком;
Погляд дзікі так і коле,
Так і рэжа, як нажом.
Ганна сэрцам тут пачула

Граць душы яго і бруд.
Дзеўча ў жыта шыганула,
Агібаючы той кут.
Азірнулася—умлела:
Валіць сьледам ён, як дым,
Толькі жыта шарахцела
І ламалася пад ім.
Глуха поле адбівала
Грук і тупат пары ног.
Ганна плацьце падабрала,
Напрасткі бяжыць у лог,
І, як сарна, за каторай
Улягаюць ганчакі
Неадступнай злою сворай,
Бяжыць Ганна то разарай,
То мяжой праз раўчакі.
Азірнецца—ўсё нярае
Тая ў жыце галава,
Цяжка дыша, зрок бліскае;
Іх адлежнасьць разьдзяляе
Ня больш—вератняў на два.

— Стой, гадзюка-чараўніца!
Стой, насеньне ведзьмяка!
Будзеш помніць ты, начніца,
Як зьняважваць дзяцюка!
То ён злосны тон мяняе:
— Стой, Гануська, стой дурная!
Ганна! Ганна! я жартую;
Ну, спыніся, не ўцякай!
Хоць разочак падалую...
Ганна, рыбка, пачакай!
Чуе Ганна—таюць сілы,
Блізка-ж дзіка пагонь.
Разрывае кроў ёй жылы,
Смажыць ёй нутро агонь,
Спала хустка, і разьвіты
Дзэве шаўковыя касы,
Бы русалка ў моры жыта,
Поўна спуджанай красы.
Бегла, бедная і ўпала
У глыбокі калдабан,

Ўстаць хацела, ды ня ўстала,
Вочы ёй заслаў туман.
Дамянік пранёўся міма.
Бег—шуршэлі каласы,
Стаў—іх змоўклі галасы,
І дарма шукаў вачыма
Постаць любачкі-красы,
Ён рвануўся злосна-крута
У другі бок—на лясы...
Не, ня знаць табе красы,
Бо яе схавала рута
І ржанья каласы...
А Ганусю ночкай цёмнай
Знашлі ў полі няпрытомнай.

V

Разьвітаўся хлопец з дзедом,
Зноў ён—лесу, поля сын
І старым знаёмым сьледам
Ідзе, вольны і адзін.
У яго пуцэц гатовы—
Ён у сэрцы моцна лёг,
І Сымонка помніць словы—
На яе ступіць парог.
Але справа тут ня ў словах:
Словы можа сьцерці час,
А ў другіх зусім умовах
Вузел быў прычын якраз—
Абудзілася ў ім песьня,
Гымн, жыццёвы чараўнік,—
Той няясны клік прадвесьня,
Той юнацкі сэрца клік.
Прагла сэрца маладое
Сэрца водгульце пачуць,
І даўно ў ім гарыць тое,
Чаго нельга абмінуць.
Тым агнём душа сагрэта,
Сьвет аздоблен тым агнём;
З ім бяз лета сьвеціць лета,
З ім і ноч здаецца днём.

Ён чаруе сваім словам,
Сьпевам вечна маладым;
Але ў полым ружовым
Ёсьць і горкі, ёдкі дым.
І каму сноў не складалі,
Чары-мары-лятуны?
Әх, насілі ваши хвалі
Нашы гонкія чаўны!...
Лес... той самы, сінякрылы;
Ён лісьцём, бы п'е віно;
Пазалота нівак мілых,
Хмарак лёгкае руно...
Пад зялёнаю накідкай
Голькі песьцяцка ў цяпле;
Жуціць ветрычак з ракіткай,
Цуд у дубавым дупле.
А сам дуб у нейкай думе
Разгарнуў сваё лісьцё.
Тут у кожнай зьяве-шуме
Сваё чуюцца жыццё.
А ў падножжы лясных шатаў,
Дзе каліна расцьвіла,
Легла пышна і багата
Тканка цені і сьвятла.
Ён спыніўся—лес знаёмы,
Лес наводзіць многа дум...
Әх, зялёны харомы!
Сэрца ведае ваш шум...
На курганчык той, дзе колісь
Разьвіталіся яны,
Дзе іх сьцежкі раскалалісь
Тры таму назад вясны,
Зноў цяпер Сымонка ўсходзіць
Месца тое павітаць;
Стаў і поглядам абводзіць
Даль палёў, вябесаў гладзь.
Унь дарога між прысады
Двух радоў старых бяроз,
Ён шчасліў тут быў і рады,
Ён душою тут узрос...
Страх, развага і сумненьне

— Хочаце парушыць трагічную справу забойства Сымона Пятлюры. Думаю, што сам факт заснавання між намі блёку будзе найпрыгажэйшым і найскраўшым адказам з нашага боку. Ён будзе сведчыць аб тым, што ніхто з нас не раўняе вызваленчага ўкраінскага руху з трагічнымі пагромамі. Гэтае нашае становішча выразна падчыркнуў і старшыня Выканаўчага Камітэту ўсясьветнае сьвёнстычнае арганізацыі п. Моцкін. Думаю, што і з украінскага боку гэтае становішча знаходзіць зразумьне, доказам чаго ёсьць ізноў такі скончаныя перагаворы аб заснаваньні супольнага блёку. Прашу на прыдаваць вялікага значэньня ўсяму таму, што пісана ў прэсе ў сувязі з працэсам Шварцбарда. Я падкрэсьліваю заяву Моцкіна, бо толькі гэтая яго заява характэрнае нашыя адносіны да ўсяе гэтае справы.

— А ведама соймава дэкларацыя?

— Што-праўда ў свой час жыдоўскае соймавае кола абвешчала дэкларацыю, якая выклікала з украінскага боку галасы пратэсту. Мы не спадзяваліся, перадусім, што самы ўступ аб затапленні ў жыдоўскай крыві ўкраінскага вызвольніцкага руху—стане каменем абразы. Выступаючы з нашай дэкларацыяй мы кіраваліся асноўнаю нашаю інтэнцыяю безстароньяга прызнаньня правоў украінскага народу да вольнага жыцьця і сымпатыяў для вызвольніцкага ўкраінскага руху. Вельмі шкаду, што ня ўдалося нам выліць нашу думку ў такую форму, якая ня выклікала б з украінскага боку ніякіх непаразумеў. Я найболей перакананы, што супольная барацьба проціў нацыянальнага ўціску ўмацуе паставы сужыцьця абодвух народаў і замацуе настроі, якія не дадуць магчымасьці паўтарыцца на якім-колечы кусочку ўкраінскае зямлі тым трагічным выпадкам, якія пакрылі жалобаю жыдоўскі народ і выклікалі паміж украінскіх адпаведных чыньнікаў вялікае абурэньне.

— Як Вы, п. пасол, уяўляеце сабе гэтае сужыцьце?

— Адным з аснаўных прынцыпаў жыдоўскага вызвольніцкага руху, якім мы ня раз давалі асьвятленьне ў нашых палітычных выступленьнях, гэта ня даць скарыстаць нас, як прыладу ўціску. Трагізм жыдоўскае гісторыі заключаецца ў тым, што жыды, пераважна нават супроць сваёй волі, рабілі такую прыладу ўціску. Наша палітыка цяпер імкнецца — не зважаючы на лічныя перашкоды — да таго, каб самым пазбыцца гэтай ненавіснай і накіёнай нам ролі. Другі прынцып, цесна звязаны з першым, гэта высьцярагацца каб ня стаць перашкодаю на шляху да вызваленьня панявольных народаў, між каторых мы жывём. Мы трымаліся гэтае палітыкі за часоў царызму і ня зьменім і надалей.

— А што, пане пасол, канкрэтнага скажаце аб жыдоўска-ўкраінскіх адносінах?

— Сужыцьце Жыдоў з Украінцамі мусіць быць абавэртым на тых двух вышэй сфармуляваных прынцыпах. Адначасна, ясная рэч, па-

вінна быць і з украінскага боку зразумьне для нацыянальных жыдоўскіх змаганьняў да асягненьня адпаведных умоваў разьвіцьця нашага супольнага жыцьця на ўкраінскай зямлі.

— Мне здаецца, што ўкраінскі народ, праклямучы культурна-пэрсональную аўтаномію за часоў Украінскае Народнае Рэспублікі і паклікаючы да ўкраінскае рады міністраў жыдоўскага міністра, даў найскраўшы доказ зразумьня жыдоўскіх аспірацыяў.

— Так! Дасюль з найвялікшым прызнаньнем успамінаем тых часы, калі ўпяршыню ў гісторыі жыдоўскага народу на ўсходзе Эўропы пачулі мы абвешчаньне, ня толькі грамадзянскай роўнасьці, але і роўнапраўленьня як нацыянальнага грамадзянства. Нажаль, разьвіцьце рэвалюцыі ў Расеі і хаос, выкліканы вайною і рэвалюцыяю на Украіне, а на канчатку перамогі бальшавікоў разбурылі распачатую Украінскаю Цэнтральнаю Радаю справу.

— Гэта момэнтны мінулага. Кажучы аб сучасным, Вы, пане пасол...

— Дагадваюся, насколькі мова аб Польшчы, — дык не павінна быць ніякіх перашкодаў да скаардынаваньня палітычнае акцыі. Досьлед 1922 г. выявіў, што вытварылася цэлая пасама супольных інтарэсаў, якія давалі ня толькі да стварэньня выбарчага блёку, але і да вельмі частых супольных галасаваньняў у Сейме. Гэтую прыродную супольнасьць інтарэсаў прабавана разьбіць. Зрабіў гэта Сікорскі адносна Украінцаў і Грабскі адносна Жыдоў. Абедзьве спробы ашукалі, умацняючы тым толькі пачуцьце супольных інтарэсаў і сьведомасьць, што толькі змаганьне да поўнага зьністажэньня нацыянальнага ўціску ў Польшчы можа стаць супольнаю метаю аднолькава, як украінскага так і жыдоўскага народаў.

I. Кедрын.

3 украінскага жыцьця.

— У Львове 8 г. сьнежаня адбылася канфэрэнцыя прадстаўнікоў Украінскага Нацыянальна-Дэмакратычнага Аб'яднаньня. Канфэрэнцыя абгаварвала прадвыбарныя справы. Як ведама гэтае Аб'яднаньне ўходзіць у выбарны блёк нацыянальных меншасьцяў.

На канфэрэнцыі было прысутнымі 197 прадстаўнікоў ад 83 партыйных арганізацыяў Аб'яднаньня. Канфэрэнцыя выказала арганізацыйную сілу ўкраінскага народу.

— Падобна Паўлюкевічу і Умястоўскаму, якія будучы нявольнікамі і, як гэтакія, выконваюць загады сваіх гаспадароў ды з усіх сілаў імкнуцца разарваць нацыянальны беларускі фронт незалежнай ідэалёгіі, ёсьць і такія-ж самыя нявольнікі, як гавораць газеты, якія імкнуцца рэпрэзэнтаваць Украінскі Народ. Выявіцельна гэтых украінскіх юдаў, як падаюць украінскія газеты, зьяўляюцца маніячныя кіраўнікі газеты, якая называецца (толькі называецца) „Украінскаю Ніваю“.

Да гэтага часу газета выходзіла раз на тыдзень, цяпер-жа пачала выходзіць аж тры разы на тыдзень. І ўсе тры разы кожнага тыдня імкнецца да таго, каб пасварыць паміж сабою самых Украінцаў. Дзеля гэтага пускае ў сьвет розныя выдумкі і нагань на таго, хто не кланецца паном заправілам.

Сярод Украінцаў гэтая „Украінская Ніва“ карыстаецца гэтакі „пашанай“, якая называецца — ненавісьцю, якую атрымоўваюць і віленскія казёнчыкі „Беларускае Слова“ ды „Беларускі Дзень“.

— Апрача „групы“ „Украінскай Нівы“ мітусяцца, шукаючы выбарнага ходу, два — правы і левы — ўкраінскія „Сельробы“, якія адпавядаюць быццам быўшай „Грамадзе“. Быўшы пас. Падгірскі твораць безпартыйную крамку, а камуністы: Скрыпа, Войцук і Прыступа, сядзяць (ня ведама дзе) ды маўчаць.

Выбары і Жыды.

Віленскія жыдоўскія арганізацыі паразумеліся паміж сабою і адзіным фронтам прысталі да агульнага блёку нацыянальных меншасьцяў.

У Львове адбылася канфэрэнцыя жыдоўскіх сьняістых. Канфэрэнцыя шчыра прывітала прадстаўнікоў цэнтральнага (варшаўскага) жыдоўскага камітэту сьняістых, ініцыятара блёку нацыянальных меншасьцяў б. пашла Грынбаўма і д-ра Розэнблята. Пасьля дыскусіі, іх справадачу зацьвердзіла і выбрала Раду з 30 прадстаўнікоў для прадвыбарнае працы.

Купляйце!

Выпісвайце!

Адрыўны Календар ■ НА 1928 ГОД ■ „ПАГОНЯ“.

Беларускі адрывны календар на 1928 год нязвычайна вартасная рэч для кожнага гаспадара і гаспадыні. У календары можна знайсці ўсялякія патрэбныя ў жыцьці парамы і інфармацыі. Дык кожны сьпяшайся выпісаць або купіць календар „Пагоня“.

ЦАНА АСОБНАГА КАЛЕНДАРА 1 зл. 20 гр., а за 10 календароў 10 зл., сьценка каштуе ад 25 да 75 грошны.

Каб таней каштавала, выпісвайце ня менш 10 экзэмпляраў, прысылаючы 12 зл. 10 грошны (2 зл. 10 гр. за перасылку).

Календар выпісвайце з:

- 1) Кнігарні „Пагоня“ — Вільня, Завальная 7,
- 2) Кнігарні Ст. Станкевіча — Вільня, Вострабрамская 2.

Сталі хлопца пашыбаць:
Што ён знойдзе? што сустрэне?
Што ён мае ёй сказаць?
Мо' даўно ён там забыты
І для Ганны стаў чужы,
Бы той зельлем апавіты
Цяжкі камень на мяжы?
Ды сярод тых думак горкіх,
Праганяючы ўвесь страх,
Вочкі Ганны, як дзьве зоркі,
Хлопца клікалі на шлях
І так гожа пазіралі,
Так сьмяяліся яму,
Што бяссьледна разганялі
Гэтых думак чорных цьму.
Што-ж тут думаць? Сьмела, браце!
Не — назад няма дарог!
Гайда, покі сілак хваціць,
На прасторыну-разлог.

Гоніць хлопец прэч трывогу,
Як паганы які сон,
І з кургана на дарогу
Зварачае зноў Сымон.
Сталым крокам між бярозак
З сябрам-кіем ён ідзе,
А з ім лісьце ў гушчы розаг
Мову згодную вядзе;
Іх там ветрычак гайдае,
Песьціць іх, бы тых дзяток;
Збоку ветру ў тахт сьпявае
Гутарлівы ручаёк.

Песьні — зьявы падарожжа
Колькі мар і чар у вас!
Што мілей размовы збожжа
На палёх у летні час?
Што прыемней даляў гэтых,
Апавітых у туман,
І лясоў, смугой адзетых,
Горак сініх караван?
Што цікавей смар страшэнных,
Громаў гучных, іх сыноў,

І маланак, слуг нязьменных
Грозных, страшных пяруноў?
Што таемней зор бліскучых
Зор дрыготных, бы жывых,
Што ў асобку або ў кучах
Сьведчаць з багнаў векавых?

Вось дарожка ў бок ад шляху
Павіваецца між ніў.
Хлопец стаў, цясьней пад паху
Скрыпку-друга прытуліў
І гарнітар апраўляе,
Шапку гне крыху на бок,
Пыл дарожны абівае,
Гразь даўнейшую, пясок,
Бо ўжо блізка, і з узгорку
Іх гаспода ўся відаць,
Нават нейчая гаворка
Ці ня з іх двара чуваць?
Унь і хата, сад вішнёвы.
Як разросься той садок!
Хлопцу ўспомніць часок
Іх спатканьня, іх размовы,
Сьмех і звонкі галасок.
І час нейкі, бы прыкуты,
Ён стаіць, глядзіць туды...
Прашлі цэлыя гады,
Жывы-ж гэтыя мінуты!
Ну, што-ж? досыць разважанья!
Ідзе ўзьмежкам напрасьцяк.
Лёгкі трэпет хваляваньня
Адчувае ўсё-ж юнак.
І вась бачыць ён: з-за хаты
Ідзе жнейка ў яго бок;
У руцэ — глячок пузаты,
На плячы — крывы сярпок.
Прыглядаецца — хто-ж гэта?
Маці Ганьніна, яна!
Пастарэла, страх, кабета.
А чаму-ж ідзе адна?
Гаспадынька, бы ня тая,
Так зьмянілася яна.

„Добрым днём“ яе вітае
І пытае:

„Ці пазналі-ж вы блазна?“
Прыпынілася жанчына,
Углядаецца ў хлапца,
А журботныя маршчыны
Леглі ўноперак ліца.

— Не, галубок: не пазнала я —
Памяць мая заняпадала...
Да ці можа быць? Сымонка!
Спала мне з вачэй пядлёнка,
А пазнала-ж па вачох!
Ах, саколкі, маё сонка,
Зноў у нашых ты краях!..
А як вырас!.. Ох, мой любы!
А ў нас тут бяда-напасьце
Ды такое ўжо няшчасьце,
Што й ня будзе горшай згубы...
Ой, якое-ж гэта гора:
Наша Ганна навек хвора!
Зьбіла краску, бы марозам,
Памяшаўся яе розум.

Хлопцу раптам цёмна стала,
Пабялеў, як палатно;
Сэрца ў ім як-бы апала,
Сьвета тога ня чуто,
І асеў, бы птах бяскрыльны,
На мурожную траву,
І рукамі моцна-шчыльна
Ён сьціскае галаву.
Ён ня плача, не галосіць,
Ён сядзіць, як-бы ў агні,
А кабета гляк падносіць,
Нахілілася і просіць:
— На, вадзіцы палыкні!
— А дзе-ж Ганна? — Яна ў хаце.
Супакойся-ж хоць ты сам...
Няма долечкі дзвючачы —
Марна згублена краса!
Лепш хай сьмерць яе атуліць,

Як вар'ятам быць, дурным. —
І заплакала матуля
Плачам ціхім, нутраным.
— Пакажэце мне яе вы:
Яна мусіць ачуныць!
Трэба мрок той адагнаць,
Зьнішчыць цёмныя навевы
І з душы заслоны зьняць! —
Ён гаворыць, бы ў натхненні,
Вочы іскрацца агнём,
А кабета ў засмучэньні
На яго глядзіць маўчком.
„А мо' станеца тут дзіва,
Хоць малая то надзея“,
Маці думкай сэрца грэе
Ды йдзе ў хату з ім рупліва.
Ідучы казалася маці:
— Ноч, адна ноч загубіла!..
Яна-ж так цябе любіла,
Ды ня лёс майму дзіцяці.
Людзі злыя і бяз сэрца:
Загубілі век блазнерцы. —

Яны ў сьнегах. Вось і хата,
Тая хата, той парог.
А тут хтось яго сьцярог,
Як-бы тая рука ката...
Мухі роём. Цемнавата.
Унь той кут, унь той палог.
А яна... да ці-ж то Ганя?
Нярухліва і глуха,
У яго бок і ня гляне;
Косы зьбіты, як страх.
Рукі зьвязаны ў нячаснай,
І прывязана сама,
Каб ня білася дарма
У вар'яцтве бурі страшнай.
Губы скусаны і сіні,
У вачох — імгла-туман;
Твар яе — зямля пустыні,
Сонцам спалены дэрван.
(Далей будзе.)

Што дзеецца ў сьвеце?

3 Рады Лігі Народаў.

Пасьля доўгіх і рожных канфэрэнцыяў і нарадаў пры ўчасці Пілсудскага і Вальдэмараса Рада Лігі Народаў на вячэрнім паседжаньні 10 сьнежня развязаła польска-літоўскі канфлікт.

Галоўнымі падставамі „разьвязкі“ былі наступныя:

1) Фармальна існуючы ваенны стан паміж Польшчай і Літвой спыняецца.

2) Польшча прызнае незалежнасьць і ненарушнасць тэрыторыі літоўскае рэспублікі.

3) Польскі і літоўскі ўрады прыступаюць да перагавораў з мэтай наладжэньня прызных адносін.

Рэзалюцыя гэтай сябрамі Рады Лігі Нацыяў прынята аднагалосна. Прадстаўнікі Польшчы і Літвы згадзіліся з ёю.

І гэта спосаб.

У той час як у Жэнэве ішлі нарады і канфэрэнцыі аб польска-літоўскім канфлікце ў Коўне, сталіцы Літвы правілася набажэнства, аб памысным выніку нарадаў. Набажэнства закончылася малітвамі аб звароце Вільні Літве. На набажэнствах былі прысутнымі... аж сам прэзыдэнт Сметона, са сваімі міністрамі і ахвіцэрамі.

Можа трохі і зрабілі ўплыў на Раду Лігі Нацыяў?..

Абсьледаваньне пагранічча.

Незалежна ад памыснага вырашэньня літоўска-польскага канфлікту, Рада Лігі Народаў паставіла абсьледаваць палажэньне на польска-літоўскай граніцы. Абсьледаваньне пачнецца з двух бакоў: асобная вайсковая камісія з боку Літвы, а асобная — з боку Польшчы. Кожная камісія мае права спраўдзіць сытуацыю і на другім баку.

Відаць, Рада Лігі Народаў, ня вельмі верыць заявам Польскага і Літоўскага ўрадаў аб іх „пакаёвасьці“.

„Асьвета“ студэнтаў.

Вэнгерскія газеты пішуць, што ў Гросвардэйне (Румынія) 5 сьнежня адбыўся кангрэс студэнтаў, прыцягнуўшы некалькі тысяч удзельнікаў. Кангрэс закончыўся пагромам жыдоў. У месце Гросвардэйне было забіта 5 чалавек, лік раненых дасягае да 70. Студэнты разграмілі 2 вэнгерскія рэдакцыі, каталіцкі клуб і готэль. Пагром спыніўся дзякуючы падыходу да торада войска, аж пад камандаю генэрала...

Ну што-ж... сваю вышэйшую асьвету студэнты правярылі на практыцы...

Перамога Бальдвіна.

Пры апошніх выбарах у ангельскі парлямэнт, прайшлі пераважнаю большасьцю прадстаўнікі кансэрватыўнае партыі (самыя капітальныя зубры). Вынікам гэтага ў працягу некалькі апошніх гадоў, правяць Англіяй кансэрватыры на чале з іх лідэрам — Бальдвінам.

Але-ж у Англіі існуе моцная работніцкая партыя, якая таксама мае сваіх прадстаўнікоў у парлямэнце. І вось гэтыя апошнія на чале са сваім правадыром Макдональдам, запрапанавалі выразіць недавер кансэрватыўнаму ўраду. Прапанова большасьцю галасоў была адкінута. На гэты раз справа закончылася на ціху. Як відна, дык работнікам да часу новых перавыбараў парлямэнту зваліць Бальдвіна ня ўдасца. За тое на выбарах ужо прарочаць работніцкай партыі поўную перамогу.

У Кітайшчыне.

Згодна вестак, якія перадаюцца з Пекіну ў ангельскія газеты, у раёне места Сучау ідзе вялікі бой паміж паўдзённаю арміяю і арміяю Чанг-Сун-Чанга — губэрнатара правінцы Шантунча. Палажэньне яго лічыцца крытычным, хоць проці паўдзённага выступіў яшчэ другі паўночны генэрал Сун-Чуан-Фанг.

Генэрал Чан-Кай-Шэк, быццам ізноў згадзіўся прыняць камандаваньне нацыяналістычнай арміяю. Як ведама, гэтае становішча Чан-Кай-Шэк пакінуў некулькі месяцаў таму назад.

Маразы ў Амэрыцы.

У некаторых штатах (правінцыях) Злучаных Штатаў, пануюць сільныя маразы, да 35 градусаў па Цэльзыю. У штаце Нью-Ёрк ад марозу згінула 36 чалавек, а ў штаце Вісконці — 20 чалавек. Адначасна жалюць вялікія мяцеліцы, каторыя затрымліваюць нармальны чугуначны рух.

Сяляне! Запісвайцеся у Беларускай Сялянскай Саюз!

Гаспадарскі аддзел.

Першая дапамога хвораю жывёле.

У кожнай гаспадарцы, і нават досыць часта, здараюцца сярод жывёлы розныя хваробы. То жывёліна перастае есьці і стаіць, спусьціўшы галаву, то яна кашляе і хутка томіцца ў працы, або пачне кульгаць і часамі скача на трох нагах, або ня можа расьцяляцца, ці часамі скопіць яе жывот і яна пачне качацца, ці задэрыцца ў яе мача, ці абдуе жывот і шмат яшчэ іншых выпадкаў. Адным словам, няма месца ў жывёле, як і ў чалавека, якое не падлягала-б хваробе. Таксама, як няма хваробы, якая-б не пацягла за сабой большай ці меншай страты ў гаспадарцы.

Наш селянін хоць і прывычаены хадзіць каля жывёлы, але вельмі часта ня ведае, як засьцерагчы яе ад хваробы, або што рабіць, калі жывёліна захварэе. Шукаючы парады, кідаецца ён ува ўсе бакі і слухае ўсялякіх забабонаў розных дурняў, як у баб шаптух, гэтак і розных самавукаў-канавалаў, якія яшчэ і дагэтуль па вёсках закручваюць галовы лёгкаверных нашых сялян і сваімі парадкамі прыносяць людзям больш шкоды, чым карысьці.

Праўда, што ў гэтым сэнсе наш селянін знаходзіцца сягоньня ў трудным становішчы, бо ў „нас“ вельмі мала ня толькі ветэрынарных дактароў, але няма і добрых фэльчароў, якія адны маглі-б даць праўдзівую раду, што і як рабіць з захварэўшаю жывёлаю. Вось дзеля чаго лічым за патрэбнае каб кожны гаспадар меў некаторыя веды аб хваробах больш сустракаючыхся ў яго жывёлах і аб першай дапамозе ёй, што часта можа паслужыць прычынай і поўнага выздаравленьня без спэцыяліста-ветэрынара, да якіх часта нашым сялянам зьвяртацца немагчыма і па той прычыне, што яны завалта „шануюць сваю фатыгу“, апаціць якую ня кожнаму земляробу пад сілу.

Каб хоць крыху дапамагчы ў гэтай справе, мы тут задэрыжымся на больш распаўсюджаных хваробах, да якіх залічаем розныя віды кульганьняў.

Кульганьне. Кожная жывёла можа закульгаць пры зьвіхах, зломах, расьцягненьнях цягвіц і суставаў, або проста пры зашыбах і ад розных іншых прычын.

Дазнацца з якое прычыны жывёла закульгала, бывае даволі трудна, як трудна бывае намацаць балючае месца дзе-небудзь у назе, ад якога жывёла кульгае. Вось чаму кожны раз лепей зьвярнуцца да ветэрынара за парадай. Але часамі бывае патрэбна і самому гаспадару

ўжываць тыя ці іншыя спосабы дапамогі каню або іншай жывёле, калі тыя закульгаюць.

Папершае трэба даведацца, на якую нагу жывёла прыпадае, а потым ужо шукаць прычыну хваробы і тое хворае месца, адкуль ідзе кульгавасьць.

Часамі це адразу і разьбярэш, на якую нагу жывёла кульгае. У такіх разох трэба глядзець ня так на ногі, як на галаву, бо конь хворы, напр., на *пярэдняю* нагу, паднімае кожны раз галаву тады, калі ступае на хворую нагу, а кульгаючы на якую-небудзь *заднюю*, будзе спускаць галаву ўніз, ступаючы на хворую нагу.

Дзеля гэтага спачатку трэба папрабаваць кульгавага каня, правёўшы яго студою, а потым крыху пагнаць і трушком, спачатку на мягкаму, а потым і на цвёрдаму грунту.

Калі конь моцна паднімае і нібыта выкідвае нагу наперад — гэта сьведчыць, што боль дзесьці ў версі нагі; а калі конь асьцярожна прыступае і зьлёгка ставіць нагу на грунт і байцца на яе абаверціся, дык можна думаць, што хвароба крыецца ў нізе нагі.

Аднак, ня досыць яшчэ абглядзець хворую нагу, яшчэ патрэбна абмацаць яе рукамі, каб даведацца, ці ня мае яна дзе воуху, ці ня гарачэйшая яна ў якім-колечы месцы, ці скардзіцца конь, калі прыціснудь яму ў якім месцы. А каб распазнаць хваробу ў капыце, патрэбна яшчэ папрабаваць капыт і абдугамі. Звычайна агляд хворае нагі пачынаецца з капыта і, раўнуою хворую да здаровае нагі, шукаюць на ёй захварэўшае месца.

Досыць частаю прычынаю кульганьня бывае сплечаньне каня на пярэдняй назе і клубавое кульганьне — на задняй назе.

Сплечаньне. бывае ад розных прычын: то ад збоку, то ад расьцягненьня плечавага саставу, ці ад застуды, ці апою і інш.

Калі конь сплечыцца, дык ён пачынае кульгаць так, што шагі хворае нагі робяцца карацейшымі, нага паднімаецца над зямлёю, так што праз якую-небудзь перашкоду конь ня можа нават і пераступіць; з гары сплечалы конь заўсёды кульгае лепш, чым ідуць на гару; ён прысядае, калі яго крута павярнуць на хворую нагу. Стоячы-ж на месцы, такі конь выстаўляе хворую нагу наперад. Досыць часта ў хворым плячы някіх зьмен можна і не адшукаць. Але часамі, калі конь закульгаў толькі нядаўна, прымячаюць воух і гарычыню ў плячы, а калі хвароба задаўнена, дык плячо пачынае ўжо ўсыхаць.

(Канчатак будзе).

„Права Працы“ і яе вязьню.

У № 1 газеты „Права Працы“ зьмешчаны ліст падпісаны Д. Рапэцкім-Рапоцкім, як палітычным вязьням з горадзенскага вастрогу. Набор слоў пісьма такі, што можна сьмела сказаць, што той хто пісаў яго, дык сабраў гэтыя словы ад таго, хто ў ненармальным палажэньні барахкаецца каля плоту. Можна было-б прайсці моўчкі міма гэтакага здарэньня, як і праходзіцца міма таго, хто барукаецца з плотам, але-ж хочацца адзначыць адно, што той чалавек, які пісаў ліст — безумёна псыхічна нездаровы. Дзеля гэтага мы ня можам зьлавацца на яго, што ён ня маючы прычыны і права, абляў нас, бо добра ведаем, што ня ён вінават у гэтым. Вінават тут той, хто даў Рапоцкага да таго псыхічнага разладу, сімптомы якога ён праявіў у сваім лісьце. Вінаватымі мы лічым. — тую сацыяльную несправядлівасьць і палітычны лад, якія пануюць і кіруюць нашай сучаснасьцю. Вось на што мы і абураемся.

Гр. Рапэцкаму (ці Рапоцкаму) раім — сабраць астаткі свайго здароўя нэрваў і на гэтакія рэчы, як напэрапанова стварыць беларускі патранат, які-б апякаваўся вязьнямі — не абуралца. Усякае абурэньне нікому нічога не пашкодзіць, акрамя самому Рапэцкаму, бо яшчэ болей расшастае яго нэрвы і скрывіць псыхіку.

Наколькі ня праў Рапэцкі і кіраўнікі „Права Працы“, даўшыя месца вулічнай лаянцы, сьведчаць ніжэй друкаваныя лісты ад вязьняў.

„Ул. Гмыр, вязень сьледчы № 1377/27 Вастрог на Лукішках, Вільня.

Адміністрацыя час. „Сялянская Ніва“.

„Паважаны Пана Рэдактар! Прыміце маё шчырае дзякуй за Вашую дапамогу. Вы падтрымалі ў цяжкую хвіліну мяне фізычна, яшчэ больш маральна, бо я бачу што есьць людзі, якія мне шчыра спачуваюць. Яшчэ раз дзякуй. Дазваляю сабе (выбачайце) папрасіць Вас калі магчыма, пару кніжак, ёсьць ведама навуковых — калі ласка пазычце.

З папанаю
Ул. Гмыр.

Лукішкі, 13.XI-1927 г.“

А вось і другое:

„Ігнаці Зарэка. Вастрог Лукішкі. Вільня Н. А. 83/27 г.

Рэд. Беларускага Сялянскага Саюзу.

Зьвяртаюся з просьбаю да паважаных паноў аб ласкавую дапамогу, каб наняць адваката на абарону мяне 19 г. сьнежня перад акружным судом у Враславе, як абвінавачанага з арт. 130 і 101 К. К.

І. Зарэка.

7.XI. 1927 г.“

Гэтакіх лістоў мы маглі-б надрукаваць і вельмі многа аднак-жа лічым непатрэбным, бо шкада займаць месца ў газэце.

І гэта ўлучнасьці з пісьмом пасла Барана, якое зьмешчана было ў адным з паярэдніх нумароў даволі правідлова сьведчыць аб тым маральным і псыхічным стане Рапоцкага і кіраўнікоў „Права Працы“, які яны паказалі чарговым выбрыкам проці „Сялянскае Нівы“.

Аднак-жа паўтараем, што на Рапэцкага мы на т і ня здуемся... Ён ня вінават!... Вінавата тут тая злая сіла, якая папхнула гр. Рапэцкага да вулічнае лаянкі якою ён (ня ведама навошта?) імкнецца адхіліць усякую апеку над нашымі вязьнямі з боку беларускага грамадзянства. Хто прасіў Рапэцкага рабіць гэта і якое ён меў права — маральнае і юрыдычнае — хіба ведаюць кіраўнікі „Права Працы“?

Беларуская друкарня ім. Фр. Скарыны

Вільня, Людвісарская вуліца № 1.

Прымае заказы на ўсялякія друкарскія работы ў розных мовах (кніжкі, брашуры, газеты, афішы, канцэл. бланкі і інш.).

ЦЭНЫ КАНКУРЭНЦЫЙНЫЯ.

Спаўнёньне заказаў хуткае і оўмленае.

Весткі з Краю.

Панскі спектакль.

(Казяны, Браслаўскага пав.).

26 лістападу ў м. Казянах у памешканьні школы адбыўся польскі спектакль.

Ад самага раньня ў назначаны дзень былі расклеяны плякаты, дзе вялікімі літарамі значылася: *Muzyka strunnego orkiestru, po przedstawieniu — zabawa taneczna*. Дачакаліся вечара, пачалі прыходзіць людзі. З пачатку пазбіраліся прастанародзёдзе (пераважна моладзь), а потым — „пань“, падпанкі і тутэйшая „інтэлігенцыя“. Але, нажаль, для гэтых „вышэйшых“ людзей ужо ня было білетаў. Тагды „кіроўнік“ школы заявіў, каб усе, хто мае білеты 3-га мейсца, вярнулі іх у касу. Праўда, многія вярнулі, а многія асталося на спектаклі. Самае прадстаўленьне сьмятак адбылося. На прадстаўленьні кіроўнік школы ўзбраўся на сцэну і абвясціў, што цяпер пойдучь на „гуляньне“ у дом гр. Якімовіча. Уся публіка кінулася туды... Чакалі, чакалі, а пасля дазналіся, што „orkiestra strunna“ аказалася ў іншым памешканьні, дзе даўно ўжо танцуюць „пань“ і „інтэлігенцыя“.

Сялянская моладзь перайшла ў дом пана і, ведама, маючы білеты, пачала сьмела танцаваць. „Паном“ і „інтэлігентам“ гэта не падабалася і яны пачалі прасіць аб выхадзе, тлумачучы, што гэтая вечарына толькі для запрошаных. Але сялянская моладзь не ўступіла. Кіроўнік школы, бачачы, што яго не слухаюць, кінуўся да аднаго хлапца біцца. Падняўся крык... Умяшаўся паліцыянт, пазіраючы за парадкам, яле яго пачаў лаіць самымі апошнімі славамі нейкі надлесны стораж... Паліцыянт на яго напісаў пратакол і... стала ціха. Танцуюць далей. Аж раптам гэты самы надлесны крычыць: „*Ranowie, idźcie spać, nie marnujcie czasu, już zabawa skończona*“. Сялянская моладзь разышлася, але адзін адважнейшы хлапец астаўся. Надлеснаму і гэта не падабалася. Правярў білет у хлапца. Білет быў за золты. „На табе“, — кажа надлесны, — „два золты, ідзі толькі спаць!“ Хлапец ня ўзяў гэтых грошай і надалей астаўся. Вечарына закончылася а 5 гадзіне раніцы.

Браты! На што-ж нам хадзіць на польскія спектаклі, каб нам за нашы грошы намі пагарджалі, калі мы можам наладзіць свой спектакль на сваёй роднай мове. Трэба толькі закласьці гурток Беларус. Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Разьведчык.

Аб нашай моладзі

(м. Лужкі, Дзесьненшчына).

Як прыемна чытаць у нашай газэце „Сялянская Ніва“, што ў рожных куточках нашае Бацькаўшчыны беларуская моладзь працягаецца ад векавечнага сьну і энэргічна прыступае да культурна-асьветнае працы. Даведываюся, што ў іншых наветах Беларусі беларуская моладзь гуртуецца і ладзіць беларускія вечарыны-спекталі, публічныя лекцыі, арганізуюць гаспадарчыя і культурна-просьветныя ўстановы, закладаюць гурткі Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, народныя дамы, чытальні, бібліятэкі і г. д.

У нашым-жа павеце беларуская моладзь у гэтай галіне працы зусім адсталая. Асабліва-ж у м-ку Лужкі — дык яна проста такі прадаўжае спаць. Праўда, хоць у Лужках ёсьць Гурток Бел. Инст. Гасп. і Культуры, але што з таго калі агул моладзі не працягае большай інтэнсыўнасьці, дык і быў наладжаны, толькі адзін спектакль. Сорам! Сьпіць моладзь і... адсталая ад усяго, толькі не ад гарэлкі! Ад гарэлкі не адстаюць, атручваюцца ёю, разьбіваюць сабе галовы, цягаюцца на суседніх вёсках і нават... задазядь у чужыя хлявы па гусі! Сорам!

Маладыя Браты! Ганьба і сорам вам! Адумайцеся, што вы робіце! Гляньце... зямля — у асаднікаў, край — марнуецца, народ — у нядолі, якая ўелася аж да касьцей! Ці бачыце вы гэта, ці думаеце як пазбыцца гэтага?! Гарэлка ў вас усё зацьміла!

Браты! Кіньце! Бярэцеся за родныя кніжкі і газэты! Вучыцеся!... Да працы на роднай ніве! Ёю вы здабудзеце сабе лепшую будучыню!

Змагар.

Цёмната на вёсцы.

(в. Мароські, Маладэчанскага павету).

Ужо пачаліся доўгія зімовыя вечары, а да таго яшчэ пост. Што-ж робяць нашы маладыя хлапцы. А вась што. Займаюцца самаю найкультуральнейшаю „працаю“... Абы сьцягнула, зараз-жа зьбяруцца яны ў вадну хату і... дастаўшы з кішанёў карты, засядаюць амаль не да раніцы... Гуляюць у карты!... Рэжуць у „дваццаць адно“, а ня ведаюць, што робіцца на сьвеце. А чаму? Таму што на картах нічога не напісана, а намалёваны рожныя балван-

чкі, пазіраючы на якія толькі вучыцца, як ашукаць суседа... Карцёжная гульня і ёсьць самая дурная.

Моладзь! Кінь ты гэтыя дурныя гульні! Лепш, за тва грошы, што аддаець на карты, выпішце сабе сваю родную сялянскую газэту „Сялянскую Ніву“. З яе вы даведаетесь, што робіцца на Беларусі і на сьвеце. Залажэця гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры — ён пакажа вам іншую дарогу, дарогу да запраўднай культурнай працы, катрая разгоніць цёмнату і можа... адаб'е ахвоту ад таго паскудзтва, катораму вы аддаець ўсе свае маладыя сілы.

Дык да працы, хлапцы і дзяўчаты!

Закінуты.

„Культура“.

(вёска Гулі, Пастаўскага павету).

У вёсцы Гулі ёсьць школа, у каторай ужо чацьвёрты год, як вучыць адна і тая-ж „прафэсарка“, тры гады вучыла па польску ў двух аддзелах, а гэты год, дзякуючы стараньням нашых бацькоў, адчынілі й родную Беларускаю школу, чатырохадзяславую. Але гэта толькі на паперы, бо мы, сяляне запраўднай нашай школы нідзе не бачым. Мы думалі, што з адчыньнем беларускае школы, пазбудземся і „прафэсаркі“. А сталася ня так, бо „прафэсарка“ прыбыла к нам ужо з новаю культурою, якую зараз-жа выявіла на адным грамадзяніну, у постаці штуки з трох пальцаў, якая ў нас называецца „хвігаю“. У далатак так „прафэсарка“ навучылася выкручваць вуснамі і выпускаць такія брыдкія словы, што рэдка хто патрапіць з сялян.

Калі хто з грамадзян Беларусаў ня быў на такіх курсах, дык зварачайцеся па вышэй пададзенаму адрасу да нашае „прафэсаркі“. Яна ўжо курс распачала!

Сын Гулеў.

Куток сатыры і сьмеху.

Аб вывіхах „Права Працы“.

Прачытаўшы № 1 газэты „Права Працы“, пытаецца Міхась у Лукаша: чаму гэта гэтая „працоўная“ газэта нападае на Беларускае Сялянскі Саюз і „Сялянскую Ніву“ памінаючы і буржуаў, і капіталістаў, і розных іншых:

— А чаму ты, — пытаецца Лукаш, — адзеў цяпер вась кажух?

— Бо марозна — адказаў Міхась.

— Дык дзеля гэтага і „Права Працы“ нападае на Беларускае Сялянскі Саюз і на „Сялянскую Ніву“, бо яны зьяўляюцца забойчым марозам для подлае працы паноў з пад „Права Працы“.

— Але-ж лаянка не кажух, — кажа Лукаш, — дык чаму-ж яны лаюцца?

— А чаму — пытаецца Міхась, — вядомая жывёліна брэша на таго, на каго гаспадар цкуецца?

— Таму што гэтакая ўжо яе доля — калі ня будзе брахаць, дык гаспадар ня дасьць костку абгрызьці.

— Ну дык таксама і кіроўнікі „Права Працы“ калі ня будуць яны той жывёлаю, якая брэша, дык не атрымаюць касьцей і крошкаў з гаспадарскага стала.

* * *

„На палітычным гарызоньце нашай Рэчы Паспалітай пачынае ўсё болей і болей працясяняцца“ гэтак пісала газэта „Праца“ у № 6.

Прачытаўшы такія словы, Макар пытаецца ў Маланкі, што гэта значыць?

А той адказаў Макару.

— Гэта значыць тое, што ўсякую пісаніну, якая выходзіць з гэі экспозытуры, якая месьціцца на Віленскай вуліцы, у д. № 12, кв. 6, трэба разумець, ня гэтак як напісана, а наадварот: там пішучь шыфрам. Калі ня верыш, прачытай ў № 1 „Права Працы“, заметку „Правдывбарная дэмагогія“, „Сял. Нівы“. Там рачова і прыкладна робячы націск на свой пляскаты язык, вострую галавасьць і даўсціпны нярозум, гэта сьцьвярджаецца.

* * *

У працягу некалькіх месьцаў ня выходзіць гумарыстычная часопісь „Маланка“. Да нас зьвяртаюцца з запытаньнем аб прычынах гэтага. Казь здаволіць тых, хто цікавіцца паведамляем:

„Маланка“ перастала выходзіць дзеля таго, што яе кіроўнік Янка зламаў свой гумар, працуючы над малюнкам, у якім ён выставіў „наўчонага спадара“ — анёлкам, а аднаго з сэнатараў — Беларуса — маскалём.

Пасля доўгае курацы, калі гумар стаў напраўляцца, дык зьявілася абвестка, што быўцам „Маланка“ ізноў будзе выходзіць. Але-ж гэта пэўна ня хутка здарыцца, бо Янка пішу-

чы фэльетон у газэту „Права Працы“ зламаў свой востры язык. Дык цяпер шукае каваля, каб натачыць. Як гэта хутка яму ўдасца ня ведама.

Пані—сьвіньня (жарт).

На кірмашы, у нейкае пані,

Аляксандар сьвіньню старгаваў,

Разьвілься, як бачыш, рукамі

Тут і грошы купец той дастаў.

„Выбачай,“ раптам пані сказала:

„Парашыла... сьвіньні не прадам,

Лепш сабе закалю я на сала.

Выбачай, мой панок, не прадам!“

Аляксандар назад скіраваўся

Адказаўшы: „Не гневаюсь я,

Бо пры свойцы з нас кожны астаўся:

Мае—грошы, а пані—сьвіньня!“

Улад-Уніцкі.

НАШАЯ ПОШТА.

Чалулёнку. На прысланы адрасы газэты пасылаем.

Семашкевічу. Просьбу споўнілі.

Закінутаму з Маросек. Карэспандэнцыю памагчымаьці зьмесьцім. Пішыце далей.

Змагару. Карэспандэнцыю зьмесьцім.

Пл. Крэню. З прысланага матэрыялу памагчымаьці скарыстаем.

Квактуну. Карэспандэнцыю атрымалі. Просім Вас абавязкова прыехаць на 28 сьнежана ў Вільню.

М. Багану. Газэту ўвесь час пасылаем Вам на карце прэдумараты.

У. Гмыру. Газэту Вам пасылаем.

С. Сіняку. Газэту пасылаем Вам на Лукішкі.

Госьцю. „Дым зайшоў у вочы“ атрымалі, калі падойдзе—зьмесьцім.

Паплаўскаму. Адказ выслалі пісьмом.

Бочану Мікалаю. У справе неатрыманы нумараў падайце на пошту рэкламацыю.

Пятрукоўскаму Ів., Бучу Ал., Машэцкаму Н., Кеўру К., Жэмэтру П., Пачоўку А., Волчыку Гр., Апанасіку М., Жэрко Яз., Шабяну Ю., Валуевічу А., Хвесеню Ів., Шчэрбе Ігнасью і Пятрусю, Бочану М., Лікшы В., Стохэлю Р., Слапску Б., Трусю М., Ждану М., Жотку Д. — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Самайлюка Ал.—4 зл.; Ласкоўскага Ігн.—3 зл.; Рагулі Надзеі, Сенько Ал., Новіка С., Прытыцкага Я., Смыка Ів., Савіцкага Ів. — па 2 зл.; Бюро Абвестак Унгра — 1 зл. 80 гр.; Кіселя Т., Кірэйчука Я., Шкунцік Ніны, Бульга К. — па 1 зл.

БІРЖА.

Вільня, 13.XII. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары . . . . . 8.90—8.88 зл.

Рублі зал. (10 р.) . . . . . —.00—00.— „

ЗВОЖЖА, ЗЕМЛЯРОВА. І ІНШ. ПРАДУКТЫ.

Вільня, 13.XII. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) . . . 41.00—43.00 зл.

Авёс „ „ . . . 39.00—41.00 „

Ячмень брав. „ „ . . . 45.00—47.00 „

„ на кашу „ „ . . . 40.00—42.00 „

Пшаніца „ „ . . . 00.00—00.00 „

Сланіна тутэйшая І гат. 1 кг. . . 4.20—4.50 „

Клуцасьць свінная „ „ . . . 4.60—4.80 „

Масла несал. за 1 кг. . . . . 6.50—6.80 „

„ салён. . . . . 5.00—5.60 „

Сьмятана за 1 літр . . . . . 2.20—2.30 „

Тварог „ „ . . . . . 1.20—1.50 „

Яйкі за 1 дзес. . . . . 2.10—2.40 „

Увага!

Увага!

ВЫЙШАЎ З ДРУКУ І ПРАДАЕЦЦА
Беларускі Ілюстраваны Календар

на 1928 год,

Выданьня Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Календар-кніжка вельмі багатага і рожна-роднага зьместу з ілюстрацыямі (рысункамі), ва 10 аркушоў друку ў прыгожай рожнакалёранай вокладцы.

Цана календара 1 зл. 70 гр. без перасылкі.

Заказы прыймаюцца ў:

1) Кнігарні „Пагоня“—Вільня, Завальная 7,
2) Кнігарня Ст. Станкевіча—Вільня, Вострабрамская 2.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Лядвісарская 1.